

RĂSPUNSURILE COMISIEI EUROPENE LA RAPORTUL SPECIAL AL CURȚII DE CONTURI EUROPENE:

„UTILIZAREA SUSTENABILĂ A APEI ÎN AGRICULTURĂ: FONDURILE DIN PARTEA PAC SUNT SUSCEPTIBILE SĂ PROMOVEZE MAI DEGRABĂ O UTILIZARE MAI INTENSĂ DECÂT UNA MAI EFICIENTĂ A APEI”

REZUMAT

Răspunsul comun al Comisiei la rezumat:

La nivelul UE, apa este utilizată pentru tehnologiile de răcire cu consum de energie, agricultură, industria prelucrătoare și construcții, minerit și serviciile publice de alimentare cu apă, iar importanța relativă a fiecărui sector depinde de structura economică a fiecărui stat membru. Apa este utilizată în agricultură pentru creșterea animalelor și irigații, reducând riscul de capital și optimizând utilizarea altor factori de producție (de exemplu, terenuri, îngrășăminte, semințe și forță de muncă).

Proiecțiile actuale ale schimbărilor climatice indică reducerea disponibilității resurselor de apă și creșterea cererii de apă pentru irigații. Aceste provocări necesită punerea în aplicare corespunzătoare a politicilor UE privind apa [de exemplu, Directiva-cadru a UE privind apa (DCA)] pentru a face compatibile diferitele utilizări ale apei și pentru a se asigura că punerea în aplicare a politicilor sectoriale este în conformitate cu aceste obiective. Regulamentul (UE) 2020/741 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei poate atenua presiunea și poate oferi o aprovizionare alternativă și durabilă cu apă pentru irigații.

DCA promovează utilizarea sustenabilă a apei, întrucât agricultura se încadrează în utilizările și activitățile care, potrivit DCA, trebuie luate în considerare la evaluarea vulnerabilității corpurilor de apă. Cu toate acestea, efectele agriculturii se numără printre cele mai semnificative presiuni identificate de statele membre ca reprezentând un risc potențial de deteriorare sau nerealizare a obiectivelor de mediu ale DCA.

DCA a reușit să stabilească un cadru de guvernare pentru gestionarea integrată a apei pentru peste 110 000 de corpuri de apă din UE, îmbunătățind starea apei sau încetinind deteriorarea acesteia și reducând poluarea chimică (în principal din surse punctiforme). Directiva a condus la un nivel mai ridicat de protecție pentru corpurile de apă decât s-ar fi putut preconiza fără existența acesteia. Verificarea adecvării DCA din 2019 a concluzionat că directiva este în mare măsură adecvată scopului, putând fi aduse și unele îmbunătățiri, iar motivele pentru care nu se realizaseră încă obiectivele DCA sunt în principal finanțarea insuficientă, punerea lentă în aplicare și integrarea insuficientă a obiectivelor de mediu în politicile sectoriale.

Comisia consideră că politica agricolă comună (PAC) stimulează gestionarea durabilă a apei în agricultură prin diferite instrumente. Corelarea, prin intermediul mecanismului de ecocondiționalitate, a plăților PAC relevante cu respectarea legislației naționale de punere în aplicare a DCA și, în special, cu condiția de extracție a apei favorizează integrarea și consolidarea politicilor. Acest mecanism, care se aplică unui procent de 90 % din suprafața fermelor și din fermieri, are potențialul de a sensibiliza în mod semnificativ fermierii, iar sancțiunile pot ajunge până la retragerea tuturor plăților PAC pentru cele mai grave contravenții. Dincolo de ecocondiționalitate, înverzirea sprijinului direct îi stimulează pe fermieri să utilizeze practici care pot fi benefice pentru utilizarea apei, precum protejarea pajștilor permanente și diversificarea culturilor. PAC finanțează, de asemenea, investițiile legate de utilizarea apei, iar investițiile în irigații trebuie să contribuie la realizarea unei stări bune (atunci când corpul de apă în cauză este într-o stare nesatisfăcătoare) și să prevină deteriorarea stării. Numeroase măsuri de agromediu și climă (AECM) au abordat obiectivele privind cantitatea apei. De exemplu, măsurile de agromediu și climă pentru îmbunătățirea gestionării solului și prevenirea eroziunii, care au un impact pozitiv asupra capacității solului de reținere a apei, au fost incluse în majoritatea programelor de dezvoltare rurală (PDR) și 5 % din suprafața agricolă utilizată (SAU) a fost acoperită de astfel de

angajamente. În plus, investițiile neproductive, agricultura organică și plățile conform DCA în cadrul PDR au fost, de asemenea, extrem de relevante pentru îmbunătățirea reținerii apei și a utilizării sustenabile a apei.

Comisia evaluează în continuare că investițiile statelor membre contribuie la realizarea obiectivelor DCA, prin evaluarea documentelor de programare ale statelor membre pentru utilizarea fondurilor UE și prin aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” din Regulamentul privind taxonomia și programele de redresare și reziliență.

III. Starea ecologică bună a apelor de suprafață include și aspecte cantitative ale gestionării apei. O stare ecologică bună impune statelor membre să definească și să pună în aplicare „debitul ecologic” care are ca scop asigurarea faptului că există suficientă apă.

VII.

(1) În evaluarea din 2019 a celei de a doua runde de planuri de management al bazinelor hidrografice, Comisia a furnizat recomandări solicitând statelor membre o mai bună abordare, în a treia rundă de planuri de management al bazinelor hidrografice, a modului în care pun în aplicare obligația prevăzută la articolul 9 din DCA de a aplica principiul recuperării costurilor serviciilor legate de utilizarea apei, precum și a oricărei scutiri în temeiul acestuia. Mai mult, Comisia solicită în prezent tuturor statelor membre să explice modul în care pun în practică cerințele DCA, în special cerința autorizării prealabile pentru captare și îndiguire în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) litera (e) din DCA și scutirile de la această cerință.

(2) Viitoarea PAC întărește și mai mult coerența dintre PAC și DCA prin diverse aspecte:

Aceasta stipulează că investițiile în irigații care nu sunt în concordanță cu realizarea unei stări bune a corpurilor de apă, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (1) din DCA, nu sunt eligibile pentru sprijin, inclusiv extinderea irigațiilor care afectează corpurile de apă a căror stare a fost definită ca fiind nesatisfăcătoare în planul de management al bazinului hidrografic relevant.

Planurile strategice PAC, inclusiv sprijinul pentru investiții în irigații, vor trebui să țină seama de analiza, obiectivele și țintele incluse în DCA și în planurile de management al bazinelor hidrografice (a se vedea anexa XI la Regulamentul planului PAC) și să aducă o contribuție adecvată la acestea.

Comisia acceptă să coreleze toate plățile PAC relevante către fermieri cu utilizarea sustenabilă a apei, cu excepția plăților pentru organizarea comună a pieței (OCP).

Comisia acceptă să coreleze plata integrală a sprijinului cuplat facultativ cu respectarea dispozițiilor relevante ale DCA, prin condiționalitate. Comisia nu acceptă includerea unor garanții suplimentare în PAC, deoarece punerea în aplicare corespunzătoare a DCA asigură utilizarea sustenabilă a apei pentru culturi, iar condiționalitatea face legătura dintre plățile PAC și DCA.

(3) La evaluarea planurilor strategice PAC, Comisia se va asigura, în conformitate cu dispozițiile viitoarei PAC, că investițiile în irigații sunt conforme cu obiectivul DCA de a atinge starea bună a corpurilor de apă. În plus, Comisia va evalua dacă planurile strategice PAC țin seama în mod suficient de analiza, obiectivele și țintele incluse în DCA și în planurile de management al bazinelor hidrografice și dacă acestea aduc o contribuție adecvată la aceste obiective și ținte.

Comisia va efectua o evaluare a impactului finanțării dezvoltării rurale și a sprijinului acordat piețelor în legătură cu utilizarea apei în contextul planului de evaluare multianuală a viitoarei PAC.

INTRODUCERE

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 1-11.:

Datele furnizate de statele membre indică o scădere a captării apei pentru agricultură începând cu anii 1990 în Uniunea Europeană, în pofida cererii crescute din cauza schimbărilor climatice, a temperaturilor mai ridicate și a precipitațiilor mai reduse. Acest lucru a fost realizat prin politici mai

bune de planificare a apei, cum ar fi DCA, și prin îmbunătățirea gestionării irigațiilor, astfel cum este promovată în PAC.

Pentru evaluarea și monitorizarea deficitului de apă și a diferențelor sale temporale și spațiale, Comisia a propus utilizarea indicatorului indicelui de exploatare a apei (WEI+) în viitoarea PAC; acest indicator este conceput pentru a evalua separat evoluția utilizării apei versus resursele regenerabile de apă dulce, precum și tendințele conexe în agricultură și în alte sectoare.

Cantitatea de apă utilizată pentru creșterea animalelor și/sau irigații depinde de structura sectorului agricol și este foarte diversă în întreaga UE. Irigațiile consolidează competitivitatea sectorului agricol și aduc beneficii societății. Irigațiile cresc disponibilitatea, calitatea și varietatea produselor alimentare și oferă servicii ecosistemice valoroase (de exemplu, zonele irigate au potențialul de a contribui la diversitatea agromediului, culturală și peisagistică în anumite scenarii, de exemplu, menținerea habitatului de susținere pentru păsările acvatice).

Articolul 11 alineatul (3) litera (e) din DCA include obligații în sarcina statelor membre de a institui sisteme de control și autorizare prealabilă bazate pe analiza vulnerabilității corpurilor de apă la impactul activităților umane. Acest sistem ar trebui să asigure că utilizările autorizate ale apei sunt adecvate obiectivului de a obține o stare bună în ceea ce privește corpurile de apă.

Raportul de punere în aplicare a celei de a 5-a modificări a DCA a identificat faptul că efectele cauzate de agricultură se numără printre cele mai semnificative presiuni identificate de statele membre în majoritatea districtelor hidrografice ca reprezentând un risc potențial de deteriorare sau nerealizare a obiectivelor de mediu, atât sub forma captării excesive, cât și a poluării din surse difuze. De asemenea, Comisia a investigat modul în care statele membre pun în practică cerințele DCA, inclusiv obligațiile privind autorizarea prealabilă pentru captare și îndiguire, și scutirile aferente.

Recent, Comisia a solicitat tuturor statelor membre să urmeze recomandările sale din cea de a doua rundă de planuri de management al bazinelor hidrografice, insistând în special asupra necesității unei justificări suplimentare/adecvate în planurile de management al bazinelor hidrografice a scutirilor de la obligația de a atinge starea bună/de a evita deteriorarea.

Sunt necesare îmbunătățiri suplimentare în utilizarea apei, dar și în domeniul poluării cu nutrienți, iar Strategia „De la fermă la consumator” a propus obiective și instrumente specifice pentru reducerea poluării cu nutrienți. Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului completează Strategia „De la fermă la consumator” cu ținte și acțiuni relevante¹. Regulamentul (UE) 2020/741 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei va contribui, în contextul gestionării integrate a apei, la reducerea presiunii asupra corpurilor de apă atunci când captarea apei va fi înlocuită cu apă reutilizată.

7. PAC oferă elemente pentru îmbunătățirea utilizării apei în conformitate cu DCA, care este cadrul de reglementare actual pentru apă în UE.

10. În evaluarea sa din 2019 a celei de a doua runde de planuri de management al bazinelor hidrografice, Comisia a furnizat recomandări specifice fiecărei țări pentru a obține și a pune în aplicare debite ecologice în toate corpurile de apă.

11. Comisia a evaluat performanța DCA (verificarea adecvării), a directivelor sale asociate și a Directivei privind inundațiile în perioada cuprinsă între sfârșitul anului 2017 și mijlocul anului 2019. Concluzia principală a fost aceea că DCA este în mare măsură adecvată scopului, dar există și loc de îmbunătățiri. Faptul că obiectivele DCA nu au fost încă atinse pe deplin este determinat în mare parte de finanțarea insuficientă, ritmul lent al punerii în aplicare și integrarea insuficientă a obiectivelor de mediu în politicile sectoriale.

14. În sectorul fructelor și legumelor, organizațiile de producători pun în aplicare programe operaționale aprobate care respectă cadrul național de mediu care face parte din strategiile naționale

---

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en.

ale statelor membre. Aceste programe operaționale aprobate pot acoperi acțiuni și măsuri care vizează utilizarea eficientă și economisirea apei.

16. Reutilizarea apelor uzate tratate este una dintre opțiunile avute în vedere pentru a atenua presiunea diferitelor utilizări asupra resurselor de apă dulce și poate oferi beneficii semnificative de mediu, sociale și economice. Beneficiile de mediu apar atunci când această apă substituie captările de apă dulce. În contextul gestionării integrate a apei, reutilizarea apelor uzate tratate poate fi considerată o aprovizionare cu apă fiabilă și poate fi benefică pentru activitățile agricole care se bazează pe continuitatea aprovizionării cu apă în perioada de irigații, reducând riscul de eșec al culturilor și pierderile de venit. Evaluarea impactului Regulamentului (UE) 2020/741 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei a indicat faptul că volumul real de apă potențial reutilizată, alături de considerentele de sănătate, mediu și comerț, va depinde de costurile pentru utilizatorii de apă, inclusiv pentru fermieri.

18. Evaluarea respectării anumitor condiții de către fermierii care extrag apa nu se efectuează potrivit GAEC 2 (GAEC – Bune condiții agricole și de mediu), ci potrivit legislației naționale de punere în aplicare a DCA. Rolul GAEC 2 este de a stabili o legătură între respectarea procedurilor naționale de autorizare din statul membru pentru captarea apei pentru irigații și primirea integrală a plăților PAC.

OBSERVAȚII

27. Potrivit articolului 11 din DCA, există o cerință ca statele membre să instituie măsuri de control al captărilor de apă dulce și să le revizuiască periodic și, dacă este necesar, să le actualizeze.

Aceste scutiri de la sistemele de autorizare nu sunt permanente și statele membre ar trebui să stabilească mecanisme de revocare a scutirii atunci când acest lucru poate duce la nerealizarea unei stări bune, în funcție de vulnerabilitatea corpului de apă. În evaluarea sa din 2019 a celei de a doua runde de planuri de management al bazinelor hidrografice, Comisia a furnizat recomandări specifice fiecărei țări cu privire la revizuirea autorizațiilor de captare a apei și solicită statelor membre să le ia în considerare în cel de al treilea ciclu de gestionare.

31. Sistemele de control stabilite de statele membre în cadrul legislației lor naționale de punere în aplicare a DCA pot fi utilizate pentru a monitoriza utilizarea ilegală a apei. În evaluarea sa din 2019 a celei de a doua runde de planuri de management al bazinelor hidrografice, Comisia a furnizat recomandări specifice fiecărei țări pentru a se asigura că se iau măsuri pentru a aborda captările ilegale de apă.

În plus, în cadrul PAC, statele membre verifică dacă fermierii respectă condițiile stabilite de legislația națională de punere în aplicare a DCA, iar rezultatele sunt prezentate în acest raport pentru toate statele membre. În trecut, mai multe publicații preluat estimările privind numărul de puțuri ilegale din unele regiuni ale UE, fără a avea informații clare despre sursele originale și metodologiile reale utilizate în calcul. În sursele citate în studiul OCDE, cifrele menționate pentru Spania au fost extrase din raportul Fondului Mondial pentru Natură, iar pentru Cipru, dintr-un articol de presă fără trimiteri la sursa originală sau metodele utilizate.

36. Conform informațiilor disponibile, recuperarea costurilor legate de utilizarea apei în agricultură este mai puțin costisitoare decât recuperarea costurilor în alte sectoare, cum ar fi aprovizionarea cu apă. Statele membre au o marjă de apreciere pentru a lua în considerare efectele sociale, economice sau de mediu ale recuperării costurilor.

39. Cuantificarea volumului utilizat în agricultură nu este ușor de realizat. Apa este facturată în funcție de volumul primit în fermă sau se poate baza, de exemplu, pe indicatori indirecti, cum ar fi capacitatea instalației de pompare sau suprafața (și cultura) plantată. Analizele anterioare au indicat faptul că utilizarea debitmetrelor în 100 % din terenul agricol irigat se confruntă cu provocări economice și operaționale².

---

² Díaz Mora (1999). Experiencia en la implantación de contadores en los acuíferos de la cuenca alta del Guadiana. Disponibil la Untitled-21 (igme.es).

40. Răspunsul comun referitor la punctul 40 și la figura 10:

Compararea prețurilor la apă între sectoare este dificil de realizat deoarece aceasta trebuie făcută în conformitate cu recuperarea costurilor. Taxele de captare a apei sunt doar o parte din prețul apei.

48. Statele membre pot programa investiții în irigații în aria de intervenție 2a (de obicei investiții în creșterea suprafeței irigate/irigații noi), totuși acestea nu sunt supuse condiționalității ex ante.

49. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 49 și 50:

Din motive de simplificare și în contextul noului model de livrare, viitoarea PAC nu va mai include mecanismul de condiționalitate ex-ante. Cu toate acestea, viitoarea PAC întărește coerența cu DCA la mai multe niveluri:

În planurile strategice PAC, statele membre vor trebui să ia în considerare legislația și documentele de planificare incluse în anexa XI la Regulamentul privind planurile strategice PAC, care include DCA și planurile de management al bazinelor hidrografice. Planurile strategice PAC vor trebui să aducă o contribuție adecvată la obiectivele și țintele stabilite în DCA și în planurile de management al bazinelor hidrografice (inclusiv programele de măsuri).

În plus, viitoarea PAC include un nou indicator de impact [I.17 „Reducerea presiunii asupra resurselor de apă: indicele de exploatare a apei plus (WEI+)”] care permite evaluarea utilizării apei în agricultură și oferă o estimare a utilizării totale a apei ca procent din resursele regenerabile de apă dulce (apă subterană și de suprafață) pentru un anumit teritoriu și o anumită perioadă de timp.

În plus, include o nouă cerință de reglementare în materie de gestionare, SMR 1, privind măsurile de control al captărilor de apă dulce [instituite potrivit articolului 11 alineatul (3) litera (e) din DCA] în baza condiționalității.

53. Comisia nu împărtășește pe deplin evaluarea CCE potrivit căreia plățile directe nu încurajează în mod semnificativ utilizarea eficientă a apei.

PAC actuală, inclusiv plățile sale directe, integrează obiectivele DCA și sprijină punerea sa în aplicare prin diferite instrumente, precum legătura cu condițiile specifice privind protecția apei aplicabile fermierilor în baza sistemului de ecocondiționalitate și condițiile pentru primirea plăților pentru înverzire, precum menținerea pășunilor permanente și diversificarea culturilor, care sunt obligatorii pentru fermierii care primesc plăți directe.

Viitoarea PAC integrează obiectivele DCA și sprijină punerea în aplicare a acestei directive prin diferite instrumente, precum condițiile specifice privind protecția apei aplicabile tuturor fermierilor în baza condiționalității sporite (atât prin cerințele de reglementare în materie de gestionare propuse, cât și prin GAEC), posibilitatea unei plăți suplimentare pentru angajamentele de gestionare benefice pentru mediu în cadrul programelor ecologice și plățile pentru agromediu și potrivit DCA în cadrul dezvoltării rurale, investiții care contribuie la atingerea stării bune a corpurilor de apă și noii indicatori pentru monitorizarea utilizării apei în agricultură.

55. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 55-57:

Plățile directe decuplate, altele decât plățile pentru înverzire [cum ar fi schema de plată de bază (BPS) și schema de plată unică pe suprafață (SAPS)] sunt irelevante ca atare pentru utilizarea apei. Într-adevăr, nu includ niciun obiectiv de mediu sau privind apa, iar alte instrumente, precum ecocondiționalitatea și ecologizarea, vizează acest scop. Mai mult, diferențele existente în ceea ce privește rata de plată între teritorii și beneficiari nu au nicio legătură cu utilizarea apei în aceste zone.

Ecocondiționalitatea crește gradul de conștientizare a fermierilor cu privire la obligațiile legate de apă (în special condițiile de captare a apei stabilite de statele membre pentru punerea în aplicare a DCA) prin reducerea potențială a plăților directe primite de un fermier atunci când aceste condiții nu sunt respectate. În această privință, importanța plăților directe pentru fermierii în cauză consolidează potențialul ecocondiționalității.

Înverzirea plăților directe își propune să sporească performanța de mediu a PAC. În ceea ce privește cantitățile de apă, înverzirea este benefică prin faptul că promovează menținerea pășunilor permanente, a zonelor necultivate și a elementelor de peisaj, care nu sunt irigate. Pentru fermierii care au atins deja un nivel suficient al acestor suprafețe și elemente, menținerea este preconizată a fi realizată prin înverzire. Pentru fermierii care nu îndeplinesc încă standardele de înverzire (în special în zonele cele mai intensive), este necesară o schimbare a practicii. Procentul de ferme afectate de schimbarea practicii diferă în funcție de practica în sine și de zona în cauză.

În ceea ce privește drenarea terenurilor, în special a turbăriilor, PAC nu include niciun instrument care să stimuleze această practică. Distincția legată de eligibilitatea pentru plăți directe se face între terenurile agricole, care pot fi sprijinite, și terenurile neagricole, care nu pot fi sprijinite. Terenul agricol este, prin definiție, legat de realizarea pe acel teren a unei activități agricole, care poate include scopuri de mediu. În acest sens, o turbărie nedrenată poate fi eligibilă pentru plăți directe dacă rămâne adecvată pentru agricultură. Plățile pentru dezvoltare rurală pot susține și terenuri neagricole. În ceea ce privește mai ales protecția turbăriilor, Comisia a propus această protecție în cadrul GAEC pentru PAC 2014-2020, însă colegiitorii nu au reținut în cele din urmă această propunere.

58. Comisia nu împărtășește pe deplin evaluarea CCE potrivit căreia UE sprijină culturile cu consum intensiv de apă în zonele cu stres hidric prin sprijin cuplat facultativ.

Cerințele privind apa pentru culturi sunt diferite pentru fiecare cultură și zonă și clasificarea acestora drept „culturi cu consum intensiv de apă” necesită un context pentru compararea lor și trebuie luate în considerare alte aspecte pozitive ale producției agricole vegetale. În UE, majoritatea zonelor de producție a orezului se încadrează în „zone Natura 2000”, care asigură habitatul de sprijin pentru păsările sălbatice, în special pentru păsările acvatice. În plus, orezul cultivat în zonele respective după secole funcționează ca un sistem de reglare a apei care filtrează apa din sol și deversează lent apa în râuri în timpul sezonului uscat.

Sprijinul cuplat facultativ nu are ca scop creșterea producției. Acesta este de fapt un „sistem de limitare a producției” [notificat ca o cutie albastră Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)], care determină caracteristicile sale cele mai importante (mecanism de plată, condiții prealabile, limite).

Mai mult, deși sprijinul cuplat facultativ nu impune fermierilor obligații cu privire la utilizarea sustenabilă a apei în mod direct, acest aspect este abordat prin ecocondiționalitate, care se aplică și sprijinului cuplat facultativ și, printre altele, include cerințele privind apa și, în viitor, DCA, în baza condiționalității.

59. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 59-61:

Deși sprijinul cuplat facultativ poate avea beneficii pentru mediu, acesta nu este un „program de mediu”, ci un sprijin pentru venituri care vizează, sub rezerva unor limite și condiții prealabile stricte, sectoarele agricole care se confruntă cu dificultăți. În consecință, utilizarea sustenabilă a apei, deși acoperită indirect prin ecocondiționalitate, nu se numără printre obiectivele sale directe.

Pe baza deciziilor de sprijin ale statelor membre, marea majoritate a măsurilor de sprijin cuplat facultativ urmăresc într-adevăr obiective socio-economice (de exemplu, o rentabilitate redusă și, astfel, riscul de abandonare a producției în masă a fermierilor în regiunile deja marcate de un nivel ridicat al șomajului). Mai mult, trecerea de la aceste sectoare la un alt sector este adesea dificilă (de exemplu, investiții prealabile în infrastructură, cum ar fi irigații sau plantarea de arbori, etc.), sau chiar imposibilă din cauza lipsei de alternative (de exemplu, adesea orezul nu are culturi alternative în aceste regiuni din cauza salinității ridicate a solului). Restricționarea sprijinului ar fi astfel contraproductivă în lumina obiectivului de a ajuta aceste sectoare aflate în dificultate, pentru a preveni falimentul fermierilor în cauză.

Deși „cerința de coerență” este inclusă într-adevăr în normele UE pentru sprijinul cuplat facultativ, aceasta nu acoperă evaluarea deciziilor de sprijin ale statelor membre în lumina utilizării apei. Domeniul său de aplicare este coerența limitată a deciziilor de sprijin cuplat facultativ ale statelor membre cu alte tipuri de sprijin în temeiul dezvoltării rurale, al măsurilor de piață și al ajutoarelor de stat. Aceasta urmărește în special prevenirea dublei finanțări. În plus, Comisia dezaprobă, de

asemenea, faptul că utilizarea apei ar trebui evaluată în mod specific în lumina deciziilor privind sprijinul cuplat facultativ, considerând că cerințele legate de apă sunt acoperite orizontal de ecocondiționalitate care, printre altele, include DCA.

Merită, de asemenea, subliniat faptul că Comisia nu este împuternicită să aprobe sau să respingă deciziile privind sprijinul cuplat facultativ ale statelor membre (cu excepția statelor membre care au decis să depășească plafonul bugetar de 13 % pentru sprijinul cuplat facultativ, respectiv Belgia, Finlanda și Portugalia).

62. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 62-68:

În domeniul de aplicare al ecocondiționalității, standardul GAEC 2 asigură legătura între respectarea condițiilor naționale de autorizare pentru utilizarea apei pentru irigații și primirea integrală a plăților PAC. Atunci când aceste condiții nu sunt îndeplinite în totalitate, se poate aplica o reducere a plăților PAC care trebuie primite de către fermier. GAEC 2 nu urmărește impunerea unor cerințe suplimentare legislației naționale, care pun în aplicare în principal DCA.

Ecocondiționalitatea și GAEC 2 se aplică majorității fermierilor. Cu toate acestea, în conformitate cu principiul simplificării, acestea nu se aplică beneficiarilor programului pentru micii fermieri, a cărei gestionare în baza sistemului de ecocondiționalitate nu ar fi rentabilă. Ecocondiționalitatea nu se aplică, de asemenea, plăților multianuale pentru dezvoltare rurală, deoarece ecocondiționalitatea este practic un instrument anual. În cele din urmă, ecocondiționalitatea nu se poate aplica ajutoarelor OCP pentru sectoarele fructelor și legumelor sau măslinelor, deoarece ecocondiționalitatea se bazează pe principiul responsabilității individuale, iar aceste scheme de sprijin nu vizează fermieri individuali, ci organizații profesionale.

Gestionarea ecocondiționalității și GAEC 2 se bazează pe controale la fața locului, care trebuie efectuate pe un eșantion de cel puțin 1 % dintre fermieri anual. Statele membre ar trebui, în principiu, să utilizeze în mod optim sistemele de control deja existente pentru legislația privind apa. Eșantionul este selectat pe baza unei analize de risc, iar verificările acoperă toate cerințele care pot fi verificate la momentul vizitei, care trebuie ales în perioada cea mai adecvată. În caz de încălcare, se poate aplica o reducere a tuturor plăților PAC primite de fermier, calculată proporțional cu gravitatea încălcării, procentul potențial fiind de până la 100 %. Prin urmare, Comisia este de părere că rata controalelor vizate este suficientă și că sancțiunile sunt posibil descurajante.

În acest sens, auditurile Comisiei acoperă în special rata și calitatea controalelor (inclusiv obligațiile relevante ale fermierilor) și sancțiunile aplicate de statele membre, iar atunci când obligația lor legală în acest sens nu este îndeplinită, se poate aplica o corecție financiară cheltuielilor lor din PAC.

În viitoarea PAC, DCA este inclusă în sfera unei condiționalități sporite, incluzând dispoziții privind captarea ilegală a apei. Aceasta înlocuiește actualul GAEC 2 și creează o legătură mai directă și mai cuprinzătoare între PAC și legislația privind apa.

67. În conformitate cu principiul simplificării, autoritățile naționale ar trebui să utilizeze în primul rând sistemul de control stabilit pentru legislația privind apa în sensul GAEC 2 și nu ar trebui să existe nicio diferență între „controalele GAEC 2” și „alte controale ale captării apei”. Valoarea adăugată a ecocondiționalității în ceea ce privește controalele este că asigură respectarea unei rate minime de 1 % pentru captarea apei, indiferent de rata aplicată pentru verificarea DCA. Cu toate acestea, în cazul în care consideră că este mai potrivit, statele membre pot aplica sisteme paralele de control pentru aceste cerințe privind apa.

În ceea ce privește comparația făcută de CCE cu privire la cele două tipuri de controale de la punctul 67 și **figura 15**, Comisia consideră că nu se pot trage concluzii generale pe baza datelor utilizate.

68. În 2011, Comisia a propus să includă elemente relevante pentru DCA potrivite pentru cadrul de ecocondiționalitate 2014-2020 prin intermediul GAEC. De asemenea, Comisia și-a asumat, față de Parlamentul European și Consiliu, angajamentul de a monitoriza punerea în aplicare a DCA și de a prezenta ulterior o propunere de integrare completă, pe baza experienței acumulate. Acest lucru a fost făcut în 2018 în propunerea legislativă a Comisiei pentru viitoarea PAC.

69. Numeroase programe de dezvoltare rurală au sprijinit instruirea și consilierea fermierilor în domeniul utilizării eficiente a apei. De exemplu, programul de dezvoltare rurală din Veneto (Italia) a oferit consiliere fermierilor cu privire la obligațiile care decurg din DCA. Există, de asemenea, bune practici care asociază formarea cu sprijinul investițional: de exemplu, programul de dezvoltare rurală din Castilla La Mancha (Spania) a condiționat sprijinul pentru investiții în irigații de participarea beneficiarului la instruire pentru utilizarea eficientă a apei.

71. Prima liniuță – Majoritatea măsurilor de agromediu și climă [M10, articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013] pentru îmbunătățirea gestionării solului și prevenirea eroziunii au un impact pozitiv asupra capacității solului de reținere a apei. Astfel de măsuri sunt programate în majoritatea programelor de dezvoltare rurală. Indicatorul-țintă respectiv T12 „procentul de teren agricol sub contracte de gestionare pentru îmbunătățirea gestionării solului și/sau prevenirea eroziunii solului (aria de intervenție 4C)” se ridică la 4,98 % din totalul SAU.

Figura 17 – Noua strategie UE de adaptare la schimbările climatice evidențiază rolul important al soluțiilor bazate pe natură, inclusiv al măsurilor de reținere a apei naturale pentru acțiunile de adaptare.

73. Plățile DCA (M12) compensează beneficiarii pentru dezavantajele cauzate de cerințele specifice rezultate din punerea în aplicare a DCA, de exemplu pentru impunerea unor schimbări majore ale tipului de utilizare a terenurilor și/sau a unor restricții importante în privința practicilor agricole, care au ca efect o scădere considerabilă a venitului [articolul 30 alineatul (4) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]. Astfel de plăți au fost programate doar într-o măsură limitată în perioada de programare 2014-2020, deoarece puține state membre au introdus efectiv astfel de cerințe obligatorii în temeiul DCA la momentul elaborării programului de dezvoltare rurală.

În plus, multe state membre au preferat să sprijine angajamentele care depășesc cerințele legale, astfel cum se reflectă în bugetul considerabil alocat priorităților relevante pentru apă în cadrul măsurii de agromediu și climă (M10).

74. Noul Regulament (UE) 2020/741 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei poate oferi, în contextul gestionării integrate a apei, o sursă alternativă și durabilă de apă pentru irigații.

77. Este corect faptul că articolul 46 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 nu impune ca economiile potențiale de apă să fie înțelese drept o reducere efectivă a utilizării apei în cazul în care corpul (corpurile) de apă afectat(e) de sistemul modernizat de irigații nu are (au) o stare nesatisfăcătoare din motive legate de cantitatea de apă. Cu toate acestea, în cazul în care corpul (corpurile) de apă afectat(e) are (au) o stare nesatisfăcătoare, este necesară o reducere eficientă a utilizării apei.

În ceea ce privește consecințele potențiale ale paradoxului hidrologic, extinderea zonelor irigate fără a crește presiunea asupra corpurilor de apă este posibilă atunci când diferența dintre apa captată și apa returnată corpului de apă nu se mărește. Acest lucru necesită îmbunătățirea infrastructurilor pentru a reduce evaporarea sau cultivarea culturilor cu cerere mai mică de apă. Aceste efecte benefice au fost documentate în unele state membre³ și necesită punerea în aplicare a unor sisteme de monitorizare fiabile.

78. În cadrul sprijinului acordat de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), o investiție care are ca rezultat o creștere netă a suprafeței irigate poate fi susținută numai dacă (a) starea corpului de apă nu a fost identificată ca nesatisfăcătoare din motive legate de cantitatea de apă; și (b) o analiză de mediu arată că nu va exista niciun efect negativ semnificativ asupra mediului [a se vedea articolul 46 alineatul (5) literele (a) și (b)]. Prin urmare, astfel de investiții nu ar trebui să conducă la o creștere a presiunii asupra resurselor de apă dulce. Derogări specifice de la această regulă generală sunt incluse la articolul 46 alineatele (5) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (posibilitatea de a utiliza conceptul de „trecut recent” la stabilirea suprafeței irigate, precum și derogări legate de investițiile combinate și rezervoare).

---

³ http://www.jcrmo.org/wp-content/uploads/2018/01/MEMORIA2013_vers._preliminar.pdf.

81. Chiar dacă, spre deosebire de starea cantitativă a apelor subterane, DCA nu conține o „definiție” echivalentă a stării cantitative a apelor de suprafață, definiția poate fi încă dedusă în mod clar din DCA. Aspectele cantitative ale gestionării apei sunt abordate în DCA în definiția stării ecologice bune, în mod explicit în elementele hidromorfologice (adică regimul de curgere) și indirect în elementele de calitate biologică. Statele membre ar trebui să definească pentru fiecare corp de apă de suprafață în special obiectivele „debitului ecologic” (astfel cum sunt definite în ghidul CSI 31), care vizează asigurarea faptului că există suficientă apă și variații adecvate ale debitului pe parcursul anului. Odată ce debitele ecologice sunt definite în toate corpurile de apă, statele membre ar trebui să pună în aplicare toate măsurile necesare pentru îndeplinirea acestor obiective, pentru a atinge o stare ecologică bună.

Acest lucru a fost clarificat autorităților de gestionare a FEADR în mai multe rânduri și inclus în ghidul privind sprijinul FEADR pentru investiții în irigații.

82. Potrivit Comisiei, cadrul juridic (articolul 46 din FEADR) nu este ambiguu și nu permite mai multe interpretări posibile. Derogările specifice sunt definite în mod clar.

87. În cadrul intervențiilor sectoriale în sectorul fructelor și legumelor, programele operaționale sunt puse în aplicare de organizațiile de producători după ce au fost aprobate de autoritățile competente ale statelor membre. Investițiile în economiile de apă trebuie să fie corelate cu obiectivul privind „măsurile de mediu”. Statele membre dețin competența de a stabili cerințe suplimentare în Cadrul național pentru acțiuni de protecție a mediului și de a verifica respectarea acestora. Statele membre transmit serviciilor Comisiei, prin rapoartele lor anuale, date privind punerea în aplicare a programelor operaționale.

88. În sectorul fructelor și legumelor, verificările se referă la aprobarea programului operațional prin evaluarea specificațiilor proiectului sau a altor documente tehnice pe care urmează să le prezinte organizația de producători, care demonstrează ex-ante reducerile preconizate. Această verificare administrativă ar putea fi completată cu verificări la fața locului⁴.

Verificările la fața locului ar trebui să confirme că acțiunea este pusă în aplicare astfel cum a fost aprobată (sistemul de irigații este prezent și este utilizat), dar Regulamentul (UE) 1308/2013 nu impune statelor membre să confirme reducerile analizate anterior în etapa de aprobare.

90. Viitoarea PAC este aliniată la obiectivele DCA și sprijină punerea în aplicare a acestei directive prin diferite instrumente (de exemplu, asocierea plăților directe cu respectarea normelor naționale de punere în aplicare a DCA și finanțarea investițiilor cu efecte benefice pentru sustenabilitatea apei).

Multe inițiative ale Comisiei, adoptate în cadrul Pactului verde european, vizează o mai bună integrare a politicii UE în domeniul apei în politicile sectoriale, de exemplu Planul de acțiune al UE pentru economia circulară, Strategia „De la fermă la consumator” (cu dispoziții pentru nutrienți și pesticide), Strategia pentru biodiversitate, Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, completată de principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” din Regulamentul privind taxonomia etc.

92. Rezultatele verificării adecvării DCA arată că, pe de o parte, progresul a fost lent și, pe de altă parte, DCA a reușit să stabilească un cadru de guvernare pentru gestionarea integrată a apei pentru peste 110 000 de corpuri de apă din UE, îmbunătățind starea apei sau încetinind deteriorarea sa și reducând poluarea chimică (în principal din surse punctiforme). Directiva a condus la un nivel mai ridicat de protecție pentru corpurile de apă decât s-ar fi putut preconiza fără existența acesteia. Verificarea adecvării DCA a concluzionat că este în mare măsură adecvată scopului, cu un oarecare loc de îmbunătățiri, iar motivul pentru care nu se realizează obiectivele DCA sunt în continuare finanțarea insuficientă, punerea lentă în aplicare și integrarea insuficientă a obiectivelor de mediu în politicile sectoriale.

---

⁴ A se vedea articolul 25 din Regulamentul delegat (UE) 2017/891 al Comisiei.

Recomandarea 1 – Solicitarea de justificări pentru derogările de la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa în agricultură

Comisia acceptă recomandarea 1.

În evaluarea din 2019 a celei de a doua runde de planuri de management al bazinelor hidrografice, Comisia a furnizat recomandări solicitând statelor membre o mai bună abordare, în a treia rundă de planuri de management al bazinelor hidrografice, a modului în care pun în aplicare obligația prevăzută la articolul 9 din DCA de a aplica principiul recuperării costurilor serviciilor legate de utilizarea apei, precum și a oricărei scutiri în temeiul acestuia. Mai mult, Comisia solicită în prezent tuturor statelor membre să explice modul în care pun în practică cerințele DCA, în special cerința autorizării prealabile pentru captare și îndiguire în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) litera (e) din DCA și scutițiile de la această cerință.

93. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 93-94:

Sprrijinul cuplat facultativ nu este un „program de mediu”, ci urmărește mai degrabă beneficii socio-economice. Deși sprrijinul cuplat facultativ nu impune fermierilor obligații cu privire la utilizarea sustenabilă a apei în mod direct, acest aspect este abordat prin ecocondiționalitate, care se aplică și sprrijinului cuplat facultativ și, printre altele, include cerințele privind apa și, în viitor, DCA, pe baza condiționalității.

Mecanismul de condiționalitate ex-ante nu a fost reținut în propunerile legislative ale Comisiei pentru viitoarea PAC din motive legate de simplificare și noul model de livrare al PAC. Cu toate acestea, după cum este subliniat la punctele 49-50, au fost introduse mai multe dispoziții care ar trebui să consolideze semnificativ integrarea obiectivelor politicii în domeniul apei în PAC (în special anexa XI și SMR1).

95. Comisia consideră că GAEC 2 este un instrument solid pentru a stabili o legătură între primirea plăților PAC și procedurile de autorizare pentru captarea apei care decurg din legislația privind apa, încurajând astfel respectarea acestora de către fermieri. Viitoarea PAC va crea o legătură mai directă între DCA și PAC printr-o condiționalitate sporită a plăților PAC. Condiționalitatea va acoperi toate plățile PAC relevante primite direct de fermieri. Condiționalitatea se bazează pe un sistem solid de control și sancțiuni: Punerea în aplicare a acestora de către statele membre face obiectul unor audituri periodice efectuate de Comisie. Deficiențele constatate în acest sens pot duce la corecții financiare ale cheltuielilor PAC ale statului membru.

Recomandarea 2 – Condiționarea plăților din cadrul PAC de respectarea standardelor de mediu

(a) Comisia acceptă recomandarea.

Comisia va consolida semnificativ integrarea obiectivelor politicii în domeniul apei în PAC și va stimula utilizarea sustenabilă a apei. Viitoarea PAC consolidează și mai mult coerența dintre PAC și DCA prin diferite aspecte: aceasta stipulează că investițiile în irigații care nu sunt în concordanță cu realizarea unei stări bune a corpurilor de apă, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (1) din DCA, nu sunt eligibile pentru sprrijin, inclusiv extinderea irigațiilor care afectează corpurile de apă a căror stare a fost definită ca fiind nesatisfăcătoare în planul de management al bazinului hidrografic relevant.

Planurile strategice PAC, inclusiv sprrijinul pentru investiții în irigații, vor trebui să țină seama de analiza, obiectivele și țintele incluse în DCA și în planurile de management al bazinelor hidrografice (a se vedea anexa XI la Regulamentul planului PAC) și să aducă o contribuție adecvată la acestea.

(b) Comisia acceptă parțial recomandarea. Comisia acceptă să coreleze toate plățile PAC relevante către fermieri cu utilizarea sustenabilă a apei. În cadrul viitoarei PAC, dispozițiile relevante ale Directivei-cadru privind apa vor fi introduse în domeniul de aplicare al condiționalității sporite.

Comisia nu acceptă partea din recomandare legată de extinderea condiționalității la alte plăți PAC care nu sunt acordate direct fermierilor, cum ar fi plățile OCP.

(c) Comisia acceptă parțial recomandarea. Comisia acceptă să coreleze plata integrală a sprijinului cuplat facultativ cu respectarea dispozițiilor relevante ale DCA, prin condiționalitate. Comisia nu acceptă includerea unor garanții suplimentare în PAC, deoarece punerea în aplicare corespunzătoare a DCA asigură utilizarea sustenabilă a apei pentru culturi, iar condiționalitatea face legătura dintre plățile PAC și DCA.

96. FEADR oferă o gamă largă de posibilități pentru a sprijini îmbunătățirea capacității de reținere a apei prin măsuri precum angajamente de agromediu și climă, agricultura organică, investiții neproductive și plăți conform DCA, precum și sprijin pentru formare și inovare.

FEADR poate sprijini investițiile în sisteme noi de irigații (și anume, o creștere netă a suprafeței irigate) în cazul în care (a) corpurile de apă afectate nu au o stare nesatisfăcătoare și (b) o analiză de mediu arată că nu va exista niciun efect negativ semnificativ asupra mediului în urma investiției. Comisia recunoaște că articolul 46 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind investițiile în irigații include derogări specifice bine definite de la regula generală conform căreia suprafața irigată nu poate fi mărită în cazul în care corpurile de apă au o stare nesatisfăcătoare. Cu toate acestea, potrivit Comisiei, cadrul juridic nu este ambiguu și nu permite mai multe interpretări posibile.

97. Prima liniuță – Majoritatea măsurilor de agromediu și climă pentru îmbunătățirea gestionării solului și prevenirea eroziunii au un impact pozitiv asupra capacității solului de reținere a apei. Astfel de măsuri sunt programate în majoritatea programelor de dezvoltare durabilă și sunt planificate să acopere aproape 5 % din suprafețele agricole în cadrul respectivelor contracte de gestionare.

A treia liniuță – În ceea ce privește organizarea comună a piețelor produselor agricole, Comisia efectuează audituri pentru a verifica sistemele de control ale statelor membre, în special dacă acestea includ verificările necesare în timpul aprobării programelor operaționale și dacă verificările la fața locului confirmă că acțiunile sunt puse în aplicare conform aprobării.

Recomandarea 3 – Utilizarea fondurilor UE pentru a ameliora starea cantitativă a corpurilor de apă

(a) Comisia acceptă recomandarea.

Comisia acceptă faptul că evaluarea planurilor strategice PAC trebuie să respecte principiile stabilite în viitoarea PAC corelată cu DCA și instrumentele de planificare relevante, precum planurile de management al bazinelor hidrografice. La evaluarea planurilor strategice ale PAC, Comisia se va asigura, în conformitate cu dispozițiile viitoarei PAC, faptul că investițiile în irigații sunt conforme cu obiectivul DCA de a atinge starea bună a corpurilor de apă. În plus, Comisia va evalua dacă planurile strategice PAC țin seama în mod suficient de analiza, obiectivele și țintele incluse în DCA și în planurile de management al bazinelor hidrografice și dacă acestea aduc o contribuție adecvată la aceste obiective și ținte.

(b) Comisia acceptă recomandarea. O astfel de evaluare va fi abordată în contextul planului multianual de evaluare a viitoarei PAC.